

وفی ۲ تہوز ۱۳۲۸ سنہ

پازار ایرتسی فی ۳۰ رجب ۱۳۳۰

﴿﴾ جمعیت علمیہ اسلامیہ نٹ ناشر افکاریدر ﴿﴾

مدیر مسئول	سر محرر :	صاحب امتیاز :
مکتب قضاۃ معلمین	فاتح مجیز درس عاملین	فاتح مجیز درس عاملین
کاپیلی	توقادلی	اصوح افندی زادہ
منیر	مصطفی صبری	مصطفی تاحم

مندرجات

توحید ، تہائیت	مصطفی	نظیرہ	خاکئی مولوی
مدنیت شرعیہ	محمد طائف	قطبہ	عباس لطفی
قارہ قوت	م. صفوت		متفرقہ
حیات عامی	ابن الرحمی	احتفال ادبی	شوکت غوثی
عالم شرق		بر رجا	
استغفار	شوکت غوثی	خطاط سامی افندی	حامد سعدی
مثنوی	احمد شہزادی	بر تلفیاف	

اعلان

نسخہ سی ۱ غروش

آونہ احرری (بوستہ احرریہ برابردر)

ملاک احتیہ ایچون
۱۳۰۰۰ فرانی
۶۰۰

استانیول وولایات ایچون :
بر سہ لکی ۵۰ غروش
آلی ادلی ۲۵ »

درج اولیان اوراق اعادہ ایدلر

قارنکر مرہ

اکثر مقالاتہ آیات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلش بولندینی نظر اعبارہ آلتہرق رعایت سز لکندہ بولنامہ امسی رحاول نور .

مطبعہ [توسیع طباعت] باب عالی قارشو سندد عدلیہ خانی نومرو ۱۹

اولند یقینده حاصل اوله حق تردد بک طبیعیدر .

و بزم طرفزدن ایراد اولند قدده معارضلر مژک آکلایه .

بیله جکلر ندهده بالطبع شهه وارددر .

بناءً علیه میانه مزده جریان ایدم جک مباحثات کسب صعوبت ایدم جکندن بوجهتک تسبی ایچون آنار طرفزدن ایراد اولنان ! الفاظک استعمالنده واقف اوله بیله جکمز خطالرینه اشارتله برابر بزم طرفزدن ایراد اولنسه حق اصطلاحاتک بیاننده دخی اختیار زحمته بایه برق ایضاح حقیقتله میانه مزده جریان ایدم جک مباحثاتک صعوبتی ازاله ایدیلرک تسبیله اوغراشیله جقدر . بوصوبت مباحثه جهتی یالکز بواثره و بوجهتک منحصر اولیوب بلکه حقایق علمیه و فیه ویا دینه بیسان ایدمک اوزره تألیف اولنان آنار ترکیه نک مدارس علمیه اسلامیهدن حقیقیلر بیک هرجه سنده آنزجوق بولنور شیردندر .

بونکله مردامزده معارضلر میزی و یاد بکرلری تمجیل و تحقیر اولیوب لاسک آنحق مباحثه علمیه نک کسب صعوبت الیسنده بیان حقیقت و اظهار تأسفدر .

مابعدی وار :

اقتهرلی خبریونی زاده

مصطفی

مدنیت شرعیه ، ترقیات دینه

حقوق عبادت و طائف

اجتماعیهدن وظائف خصوصیه

وظائف اجتماعی غیر سیاسیهدن وظائف خصوصیه : برانسانک زوجه بدروالده و سایر اقربا و قومشورینه مکلف اولدینی وظائفدن عبارتدر . برقومک ، برجماعتک ، برحکومتک مدنیتی افرادینک مدنیتی ایله وجود بولور افرادک مدنیتی ایسه عالملر تشکیلیه باشلار .

شوالده برجماعتک اجزائی بولسان عالملرک مدنیتی تقددر متین و تقددر صاغلام اساسلر اوزرینه قوربولور و صلاح

و ایقاپ مقصدیه بونکا قرشی مقابله واجبینی تصور و تصمیم ایدمک نصوکرده برده بواثرک چارشولردده جامع قبولرندده بجائاً توزیع ایدمکده اولدینی کورمکلکم برقاندها جالب نظر دقت کوربولوب تصورمزی تأیید و وجوبی تأکید ایلشدر . بناءً علیه بزمده مراد و آرزومز برمجاده دینه و علمیه زمین آجق اولیوب محضاً حقیقت حالی میانله عوام مسایعی ایقاپ و ارشاد ایتکلک برابر اثر مذکورده کی خطالرینه اشارت و وارد خاطر اولان بعض اعتراضلرک ایرادیه طرفینی ایقاپدن عبارت اوله جقدر .

تنبیها

۱ - عصر مزده ممالک عثمانیهده تألیف ایدمکده اولان مؤلفات دینه و علمیه نفی عام املوق ملاحظه سیله لسان عثمانی اوزره تألیف ایدمکده اولوب بوده محیط مژک اکثریتی اعتباریه بک طوغری و بک موافقدر . فقط بوراده یالکز برجهت واردرک تکلم ایتکلک اولدیمز لسان عثمانینک اکثر الفاظ و تراکیبی قواعد عربیه و یافارسیه اوزرینه مؤسس اولدینی کی حقایق علمیه و قواعد فیه اوزرینه مبنی اولان اصطلاحاتده صرف علوم عربیه به منجر اولان اصطلاحاتدن عبارتدر .

علوم و الفاظ عربیه نک تحقیقات و تدقیقات ایسه معارضلر مژکده تحت تصدیق و اعترافنده املوق لازمکوزرک آنحق مدارس علمیه اسلامییه مخصوص و منحصر کییدر . بناءً علیه افادتمز و لوترکجه اولسه بیله مقصودی و یا خصوص مقصد علمیه ویا دینهدن بر مقصدی تمامیه اقاده ویا فهم ایده بیلمک بالطبع الفاظ مستعملنک معانی لغویه و عرفیه و اصطلاحیه لرینی و آنک موقوف عایبی اولان حقایق علمیه و دقائق فیهینی تماماً بیلمک ممکن اوله سیلور . بوایه بروج معروض آنحق مدارس علمیه اسلامییه مخصوص کییدر .

شوالده معارضلر مژ طرفزدن ایراد اولنان بعض مصطلحات علمیه و دینه نک تام معنای موضوع لهنده استعمال

ارثی زوجه شدن و زوجه نكده خارج بته ائله اولان مصالح صورت مکملده استحلال ایدلسنی زوجندن طاب ایتمه حتی بولنق و هر ایکسی ده عهدلرینه تعلق ایدن حقوقی ایداده مجبور طوق ایچون اساساً یکدیگرلرینه اجنبی بولنان ارککه قادین آرسسند غایت متین، وغایت قوتلی بر رابطه و اختصاص بولنق لازمکولر. ایشته بوذه آتیق عقد شرعیدن عبارت اولان (نکاح) ائله تأمین اولنه بیلور. چونکه نکاح شرعی سایه سنده زوج ایله زوجه یکدیگرلرینه مظاهرت و معاونته مجبور اولوب آره لرند اسالی بر مدیت و اجتماع تأسس ایدر، امور معیشتلرند بر مکمل توازن حصوله کایرکه بوجهله سعادت دنیویله لرلی الده ایلکاری کبی فرح بال ایله خالق تعالی به عبادت ایدرک سعادت اخرویله لرلی دخی استحصاله موفق اولورلر .

ایکنجی نظریه : بر ارکک ایله بر قادین آره سنده مشروعت دأره سنده رابطه و اختصاص بولنجه قی اولورسه شہوات نفسانیه سائقه سیله بر قادین متعدد ارککلر ایله مناسبات غیر مشروعه ده بولنوب آندن چوجق وجوده کاور .

حیوانات سائر یاورولری نهایت اوچ آیه قدر والده لرینک حایه و معاونته محتاج اولوب آندن صکره کندیلرلی اداره به اقتدار پیدا ایدیورلر ایسه انسان یاورولری ابوینک حایه و معاونته لافل اون بش سنه محتاج اولیورلر شوالده برقادینک مناسبات غیر مشروعه ده بولندیی ارککلردن هیچ برینه اختصاصی بولمیدندن او چوجک دخی هیچ برینه اختصاصی بولنجه جفی جهنله او آدملردن هیچ بری اوچوجکک ما کولات و مشروباتی احضار و تربیه ، و تعلیمه نظارت و سائر کونا محن و مشاققه تحمل ایتوب بالضروره چوجق والده سنک باشنه قالور .

حالبوکه قادینلر خلقة "ضعیف اولدقلرندن چوجقلرک امور و مصالحی اقامه و تداک ایتک شویله طورسون کنندی

حالی ندرجه ده ا کمال ایدیورسه بولنردن تشکلی ایدن جمیع و حکومتک مدینتی ده اولسبند متین حال و شانلرینک صلاحی اودرجه ده منتظم و مکمل اولور. بناء علیه بر جمعیت و حکومتی تأسیس ایابن عالیه لک حال و شانلرلی ا کمال و اصلاح، تربیه و تعلیملرینه اعتنا و اهتمام دذاتنده اهم امور دندر. ایشته بونک ایچوندرکه دین جلیل اسلام صورت معقوله ده عالیه ل تشکیلی وارککلر ایله قادینلرک ازدواجی مشروع قیلدرق انسانلری و حشت عالمندن قورتاروب مدینتک تمای قورمش و بوجهته نسل انسانک بقا و تکثیرلی تحت تأمین ائلمشدر. صیرمه سی کلش ایکنی بومقامده نکاح و ازدواجک و تعدد زوجه نك مشروعتی خصوصه دأر براز بحث ایدم ا ازدواجک حکمت تشریعیه سنی بیان بابنده ایکی نظریه بیان ایدم جکز :

برنجی نظریه : کائناتک خلق اولنمندن حکمت الهیه اکل مخلوقات اولان نوع انسانک خلق اولنمیدر . انسانلرک خلق اولنمردن حکمت ده خالق تعالی بی معرفت و آنک او امرینه انقیاد و اطاعتدر . خالق تعالی به عبادت و طاعت ایسه بدن انساننک قوام و قوتنه متوققدر، بوده امور و مصالح بدنییه بی تدارک موقوفدر. مصالح بدنییه بی منتظماً تدارک ایدم بیلیمکده داخل و خارجاً امور بدنییه بی تنظیم ایله حصوله کاور . حالبوکه برانسان داخل بته عائد امور و مصالح ایله اشتغال ایدم جک اولورسه امور خارجیه سنی استحصالی ایتک ممکن اوله ماز . خارج بیه متعلق امور ایله اشتغال ایدم جک اولورسه بالطبع امور داخلیه سی گیری قالور .

شو حالده بری داخل بته . بریکری خارج بته متعلق امور و مصالح ضرورییه بی ضرورت منتظمه ده استحصالی ایلوب رفاه و سعادتله یشاملری تأمین اولنق ایچون و برده نوع بشرینک بقای مراد الهی اولوب بو ایسه آتیق تناسل طریق ایله اوراق اوزره عادت الهیه جریان ایتش بولندیقندن طولانی ارکک ایله قادین بی جمع اولنق ضروردر . زوجک داخل بته متعلق اولان امورک منتظماً اقامه

میشتری تدارک ایمن کردن ببله عاجز درلر .
بناء علیه چو جفک امور و مصالحی تدارک ، تعلیم
و تربیه سده نظارت ایدرک ، انسال بشریه بی هلاک
وانقراضیدن صیانت ایچون پدر مشروعک وجودی
لازمدر .

بویاسه بهمه حال برقادین ایله برارککک اره سنده
رابطه قویه واختصاص تام بولمقی اقتضا ایدر .
ایله متین براختصاصک حصولی ده انجیق نکاح شرعی
ایله تأمین اولنه ییلور .

ایشته عرض اولنان فوائد مادیه و معنویه بی مشتمل
بولدنی ایچون (نکاح) مشروع قیلنمشدر .
تعدد زوجنهک مشروعیتنه کلنجه دیرزکه : دین
جلیل اسلام نظرند (تناکوا توالدوا تکثروا فانی اباهی
بکم الامم یوم القیمه = تأهل وتولد ایلیوب چوغالیکز .
چونکه سزک کثرتک ز ایله یوم قیامته سائر امتلرده فخر
ومباهات ایدرم)

حدیث عالینک مفادنجو نوع بی بشرک بقا و تکثری
تأمین ایلمک مصلحتنه مبنی محض الطاف سبحانیه جله سندن
اولهرق تعدد زوجو مشروع قیلنمشدر .
تکثیر انسال ونفوس ایسه عقلاً عاده ، سیاست
هر شخص ، هر عائله ، هر جماعت ، هر حکومت ایچون مطلوب
، مانرمدر . زیرا برعائلهک ابر و نسلنک منقطع اولمامسی
انجیق نسلنک بقاسیله اولهجنی . قبیله ، برقوم ، برحکومتک
بقا شوکبی دخی نفوسنک بقا و کثرتیه تحت تأمینیه آله ییلور .
حالبوکه تکثیر انسال ایچون تعدد زوجدن بشقه معقول
ومطرر دیگر برطریق دهام تصور دکلدر .

بناء علیه مدنیت بشریه و سیاستک هر قوف علمی اولدینی
ایچون اشرع شریعت (تعدد زوجو) بی مشروع
قالنمدر .

آورو بالاردن بمضاری تعدد زوجیه قولاً اعتراضده
بولورلر سده انلر دخی فعلاً برقادینه منحصر قالیورلر .

چونکه اوروبالیرلرجه (مترس) ایدنک اعتیاد اولمش
وعادتا مودا حکمنه کیرمشدر . بناء علیه غیر مشروع برصورتده
تعدد فراش آنلرجه ده واقع اولیور و فقط نسل و ذریت
ضایع اولوب کیدیور . ورده آنلردن اولان اولادوا حفاقد
پدرلریک و قائلیه حقوق مشروع سندن محروم قالیورلر .
ایشته اهل اسلامک بوبایدو آنلردن فرقی تعدد فراشک
وهرده نسل و ذرینک دائره مشروعیتده اولسیدر . بناء علیه
اوروبارکک و قادینلرنجه (تعدد زوجو) مشله مشروعیه
مدنیت بشریه قولاً منافی عر اولدینی حالده کندولری
دخی غیر معقول وایکرنج برصورتده فعلاً تعدد زوجیه
معروض قالملری قوللری تکذیب و بوبایدو صوک درجه
متعصب اولدقلری کوسرتمکده برهان جلیدر .

[وظائف زوج]

دین مبین اسلام زوج ایله زوجنهک حقوقی محافظه
و سعادت حاللری تأمین ایچون هر ایکسره بوجه آتی مهم
وظیفه لر تکلیف ایلیوب حسن ایفاسیله امر ایلیور .
زوج زوجیه قارشو بش وظیفه ایله مکلفدر .

(۱) زوج کرک زنکین ، کرک فقیر اولسون ، کرک
غائب و کرک حاضر بولسون زوجنهک نفقه ، کسوه ، سکناسی
آنک اوزرینه واجبدر . چونکه کتاب ، سنت ، اجماع
بوخصوصه دلالت ایلدکاری کبی عتق دخی بونی مقتضیدر .
زیرا مادامک زوجو زوجنک منافی ایچون حبس نفس
ایلیور . شوخالده آنک امر معیشتی زوج اوزرینه واجب
اولقی لازمکلور .

(۲) آبدست ، نماز ، اورج ، حیض ، نفاس کبی
زوجنهک دیناً محتاج بولدینی احکام شرعی بی تعلیم ایتمک
زوج اوزرینه واجبدر . اگر زوج احکام مذکوریه بیلمیورسه
کندیسی اوکرتمک لازمدر . بیلمیورسه احکام
مذکوریه بشقه سندن تعلیم ایچون زوجیه اذن و یرمک
ایجاب ایدر و یرمزسه آثم و کناهکار اولور .

علامد نری (بر آدمک زوجہ سی کنج لکندہ مشوقہ سی،
خستہ لغندہ طبیہ سی، اختیار لغندہ حال دانی، عتہ کتور۔
دیکنندہ دادیسی اولور) دیشدر .

الحاصل قادی ن تدبیر منزله زوجک معاون مشارکی،
حال غیوبتندہ مال واولاد و عیالتک حافظی، مشکلات
امور ظهورندہ ناصح و مشاوری، شدائد و مصائب
انسانسندہ غم و کدر اور ناغیدر . بناءً علیہ ودیعة الله
اولان قادی نلرک حقوق مشروعه لرینہ بحق رعایت ایتک
الزمردر .

مابعدی وار
اسکلیلی
محمد عاطف

قارہ قوت ، نور قوتی

بزده هرشیئ اوروبان آملی، هر مشهده اوروبان
تقلید ایتک فقط کوری کورینه تقلید ایتک مزمن برمرض
حالی آملش . بومرضک مبتلا لری هر نفسله بر کره طوبیلملر؛
نیله سولر ؟ مبتلا درلر ! . جوق کورماملی . دیوب
کچور مرک بعض خاطر دن کچور . فقط ایش حدیثی ده
تجاوز ایدیور ریخه طور مق قابل اوله میور .

فی الواقع انسانلر « حبک الشئ یعنی ویسم » سرینه
مظهر درلر نبی سورسه آندک فنانی کورمزلا ایسه ده
برملک ، رفردک کندی ملکته قارشی اسلامی لازم کلان
محبتی باشقه ملکته حرص ریتمی بشون کندی و کندی لکی
فنا کورمی خصائص انسانیه دن اولدیفنی بیلیم اعتراف
ایده جکرده وار میدر ؟ . . .

اوروبانک هرشیئ اسکلیسی ، یککی هرشیئ موده .
هرشیئ ایو . . . فقط بو هرشیئ زم ملکتمزده مطابقی ؟
دگی ؟ . بر کره دشو ثلیور . کچلرده المزه کچن « یکی فلسفه »
نامنده بر ارده سر لوحه مقالز اولان بوقاره قوت دن ،

(۳) زوج زوجہ سنه ظلم و خیانت ایتمک . اصلا
تقییح و تحقیرده بولماساق و مشروع اولیان برلرده ضرب
ایتمک در .

(۴) خارج یتنه متعلق امورده زوجینی استخدام
ایتمکدر .

(۵) زوجہ نک حیات و ناموسنی محافظه ایتمکدر .
غضب و حدت انسانسندہ زوجہ دن مادر اولان تجاوزانه
تحمل ایدوب اکا قارشو مدار و احترامکارانه معاملده
بولمقده زوجک وظائفی جهل سندندر .

جناب بیغمیر دیشان اقدمز بیور مشلدر که (ان المرأة
خلقت من ضاع اوج فان افها کسرتها فدارها تعش بها)
قادی ن کری ایکی شکندن خاق اولمشدر . آنی طوغر ولده حق
اولور ایسه ک قرار سن مدارا ایتک آنکه یشایهین .)
قادی نندن شکایت ایتک اوزره بر کیسه حضرت فاروقه کیدر .
حضرت فاروق ک قبوسنه اصل اولنجه مشار الیهک
زوجہ محترمه سی (امکتوم ک تجاوزات لایایده بولندیغنی
ایشیدر . کندی کندی نه (بن حضرت فاروقه زوجہ مدن
شکایت ایتک ایستردم حالوکه اوده بن مبتلا اولدیغ درده
مبتلا ایش) دهرک دونوب کیدر .

حضرت فاروق آرقه سندن چاغرر . او آدم نزد
فاروقه کلیر . مسئلهنی صورار اوده خبر ویرر . بعدہ
حضرت فاروق : (بن اوزرمده زوجہ مک بر طاقم حقوقی
وارد از جهل زوجہم حرامدن خلاصمه سبب اولدیغی
ایچون بنله نارجم ارسندہ برسترد . اومده بولمادیغ
زمان اولمک بکجیمی . الیسه می بقادیغدن چاشیرجم . .
اکمک ویتک احضار ایلدی ایچون آشچی واکمکجم ،
چوجمک دایه وسودنی نه می در اشته بونجه حقوقی نظر
اعتباره الهرق انک قصور لرینی عفو ایله ماملده بولنیورم)
دیشدر در .

بونک اوزرینه او آدم زوجہ سنک دخی حقوق مذکوریه
مالک اولدیغنی نظر دقه الهرق قصور و افغنی عفو ایشدر .